

యోగము. పరాక్షయము. భవరాక్షయము

SLno. 854

యోగము

పరోక్షము: అపరోక్షము.

రామకుమారునిచే

నాంధ్రీకృతము.

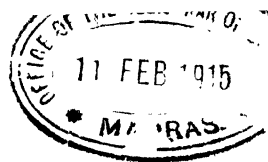
Slno. 854
see no
7468.

శ్రీ విద్యజ్ఞాన మనోరంజనీ ముద్రాక్షరశాల,

పితాపురం.

1915

ఓమ్

పరబ్రహ్మణేనమః.

బ్రహ్మసంధ్యశీతమగు

యోగము

పరోక్షము : అపరోక్షము.

రా మ కు మా రు ని చే

నాంధ్రీకృతము.

(పండితులచే బరిష్కృతము.)

మొదటికూర్పు 750.

శ్రీ విద్యజ్ఞానమనోరంజనీ ముద్రాక్షరశాల

పితాపురము.

1915.

వెల రు 0-2-6.

అంకితము.

సత్యశాసనార్థసంపన్నుడును శ్రీవేంకటరామనామాం
కితుఁడును, పుణ్యలోకవాసియు నగుమత్స్యీయజనకునివత్తచరణార
విందంబులకు వందనశతసమేతంబుగ దీని నర్పించుచున్నాఁడను.

గృంథకర్త.

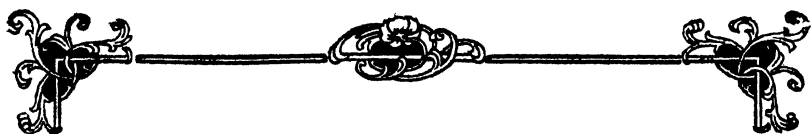
విషయసూచిక.

	పుట.
1. యోగము,	1
2. యోగమన నేమి?	3
3. యోగశ్రయము.	5
4. వైదికయోగోత్పత్తి.	7
5. విశ్వదేవార్చనమును గాదు : బహుదేవార్చనమును గాదు. }	9
6. ఆధునిక శాస్త్రము—శక్త్యారాధనము : ఒక సాదృశ్యము. }	12
7. వ్యక్తిని గుర్తించుట.	15
8. యోగముయొక్క సహజస్వరూపము.	19
9. మోసెసు.	21
10. జీససు.	23
11. యోగ మభ్యసనీయము, గాని నిరసనీయము గాదు.	26
12. వైదికయోగము, లేక పరోక్షయోగము : దానిస్వభావవిధానములు. }	28
13. వేదాంతికయోగము, లేక అపరోక్షయోగము : దానిస్వభావవిధానములు. }	37
14. తత్త్వభావము.	43
15. అనుబంధము,	

అనుబంధము.

1. హస్తే } :—వీరు పందొమ్మిదవ శతాబ్దమందుఁ బ్రఖ్యాతిఁగాంచిన పాశ్చాత్య ప్రకృతి శాస్త్ర వేత్తలు.
2. టిండాలు }
3. మోసెసు :—ఈతఁడు యూదీయ ధర్మ శాస్త్ర కాదుఁడును, మహాత్ముఁడును.
4. జహోవా :—దేవుని హిందువులు “బ్రహ్మమ” నియు, మహామూర్తీయులు “అల్లా” యనియుఁ బిలుచునటులే యూదులు “జహోవా” యనిపిలుతురు.
5. జీససు :—ఈతఁడు క్రైస్తవ మత స్థాపకుఁడును, ప్రపంచమందలి మహాత్ములలో సగ్రగణ్యులగువారిలో నొక్కఁడును.
6. బార్డ్ :—ఇది సిరియాదేశమందలి ముఖ్య నదులలో నొక్కటి. దీని సావనసలిలములందు “జీససు” పరిశుద్ధస్నానమాచరించి దివ్యజ్ఞానము నొందిన కారణమున నిది ధన్యతఁగాంచెను.

యోగము.

హిందువులభక్తిజీవనమందుఁ బ్రాముఖ్యము చెందినయవస్థా
భేదములలో నొకటి యోగము. ఇయ్యది ప్రాచ్యమతసాధనలలో
మిక్కిలి యద్భుత మైనది. పాశ్చాత్యమతశిక్షలలో నిట్టిది గానరాదు.
ఆధునికశాస్త్రజ్ఞులకును, తత్త్వవేత్తలకును నిది మరవగాహము.
క్రైస్తవహేతువాదుల కిది కేవలము మాధ్యము, అవివేకమును.
కాని, ఈహిందూయోగముతో భ్రమప్రమాదజనితములగుదోషములు
కలసియున్నవని యొప్పుకొనక తప్పదు. అత్యంతాభిమానులకుఁ గూడ
దీనివిపరీతస్వరూపములయందు ననేకము లగునతాత్వికములును
సంగతములును దప్పక కన్పట్టును. కాని మన కిప్పుడు విపరీతముల
తోడను వికృతులతోడను బనిలేదు. తత్త్వపరిశీలకునకుఁ గావలసినది
యంతస్సారమే కాని ఆగంతుకము లగుమార్పులతో నాతనికిఁ
బనిలేదు. ఈరెంటియొక్కయు విభాగజ్ఞానశూన్యత వివేచకునిబుద్ధి
యొక్కసమతాభావమును, మాంద్యమును బ్రకటించును. ఆకారణమున
నాతఁడు నిష్పాక్షికబుద్ధితో నభిప్రాయ మీఁజాలఁడు. ప్రాచీన
మగునీహిందూజాతియొక్కయాధ్యాత్మికజీవనము న్యాయదృష్టితోఁ
బరిశీలింపఁ బూనుకొనినయెడలఁ బైపైనమాత్రము చూచుటచేఁ
దృష్టిచెందక ఆధారభూతము లై లోపల నిమిడియున్నముఖ్య
సిద్ధాంతములను జాగరూకతతో నారయుట యావశ్యకము. కనుక,

మన మిప్పుడు హిందువులజాతీయజీవితముతో సమీకృత మైనట్టియు,
 వారిమానసికాభివృద్ధియొక్కయవస్థాంతరములఁబ్రత్యేకముగ స్ఫూర్తి
 నందునట్టియు నీయోగముయొక్క నిజమగుస్వభావస్వరూపముల
 సమబుద్ధితోఁ బరిశీలింపఁ బ్రయత్నింతము.

యోగమన నేమి.

యోగమునకు శబ్దార్థము అనుసంధానము. జీవాత్మ తన యైహికపాపావస్థయందుఁ బరమాత్మకు భిన్నమై వ్యవహితమై యుండును. ఈ రెంటికిని సమాధాన మావశ్యకము. సమాధానమే కాక, అంతకంటె నెక్కుడగు ననుసంధానమే పరమప్రయోజనముగా సాధింపఁబడుచున్నది. దేవునితో నిట్టియనుసంధానమే హిందూ యోగముయొక్క నిజమగు రహస్యము. ఇదియే యాధ్యాత్మికైక్యా వాప్తి. ఏకత్వమందు ద్విత్వజ్ఞానము. ద్వైతమం బద్వైతసిద్ధి. తత్త్వజిజ్ఞాసువును మననశీలుఁడు నగుహిందువున కిదియే యుత్తమ లోకావాప్తి; మోక్షము. దీనికంటె నాతఁడు శోరుముక్తి మఱి లేదు. పృథగ్భావము, వియోగము, వ్యవహితత్వము, భేదానుభవము, ద్వైతస్థితి, అహంభావము, ఇదియే యాతనిదృష్టియందు నమస్త సాపములకును, దుఃఖములకును మూలము. ఈశ్వరునితో నైక్యముఁ జెంది యాతనిసాయుజ్య మెఱిగి యనుభవించుటయే యాతనికి నిజ మగు మోక్షము. దీనినే యాతఁడు సదా కాక్షించును. పరమానంద మయ మగునీదివ్యమానవత్వమును సాధించుటకే యెంతయుఁ బ్రయాసముతో నాతఁడు సదా ప్రయత్నము సేయును. ఆతఁ డొక్కసారి యీపరమపదవిని జెందెనేని సమస్త ధుములకును, భ్రమలకును, పాపములకును, గలుషములకును సతీతుఁడై యాత్మ శాంతి నందును, ఉపాసనలు, పార్థసలు; నిత్యకర్మలు, నైమిత్తిక

ములు; ధ్యానములు, త్యాగములు; అన్నియు నీశాంతిదామము
 సందుట కౌతనికి సాధనములును, మార్గములును మాత్రమే యై
 యున్నవి.

యోగ త్రయము.

భిన్నము లగుమూడుకాలములం దీయోగము—ఈశ్వరసాయుజ్యము—సహజముగా త్రివిధము లగురూపభేదముల నొందును ; అనగా, నిది మూడువిధముల సాధింపఁబడునని చెప్పనొప్పు. మొదటిది ప్రాథమిక మగువైదికకాలమందుఁ బ్రకృత్యాతక్రమఁ డగునీశ్వరునితో ననుసంధానము. ఇదియే పరోక్షయోగము. రెండవది యుపనిషత్కాలమందలి జీవాత్మపరమాత్మల యను సంధానము. ఇదియే యపరోక్షయోగము. మూడవది పౌరాణిక కాలమందు ఇతిహాసప్రసిద్ధఁ డగుభగవానునితో ననుసంధి. ఇదియే భక్తి ; భక్తియోగము. ఇంచుక యోచించునెడల తత్తత్తమే విచిత్రము,వ్యంజకమును నగుదీనిసాదృశ్యము వ్యక్తమగును.హిందూ మతమునందలి “ త్రికము ” నకును క్రైస్తవమతమునందుఁ గల “త్రికము” నకును గలసజాతీయసాదృశ్యము విస్పష్టము. పరిణామ క్రమమందు మాత్రమే యీరెంటికిని భేదము గలదు. తదితరము లగునన్నివిషయములందును వీనికి సంబంధించినయాశయముల యొక్కయు భావములయొక్కయు సామ్య మత్యద్భుతము. క్రైస్తవ మతమునందు పిత, పుత్రుఁడు, పరిశుద్ధాత్మ. హిందూమతమునందు ముందుపిత, పరిశుద్ధాత్మ, ఆవెనుక పుత్రుఁడు. ఈభావత్రయము త్రివిధ మగునీశ్వరావిర్భావముఁ బ్రదర్శించుచు హిందూమత

చారిత్రమును మూడు వేటవేటభాగములుగ విభజించుచున్నది.
 ఈభావత్రయము మానవసంఘముయొక్కయు, బ్రత్యేకవ్యక్తుల
 యొక్కయు పరిణామములో నెట్టిసహజక్రమము ననుసరించునో
 రూపభేదములతో మానవకోటియొక్కజీవచారిత్రమం దెట్లు పరి
 వర్తనము నల్పుచుండునో ఇచ్చట విమర్శింప ననావశ్యకము.

వైదికయోగోత్పత్తి.

(ప్రప్రీథమమున మనుష్యనియాత్మ ప్రకృత్యయం దీశ్వరుని దర్శింపఁ బ్రయత్నించును. అప్పు డాతనియాధ్యాత్మికజ్ఞానము ప్రాకృతికము. ప్రకృత్యా రాధనమే యాతనిపురాతనోపాసనాపద్ధతి. అపుడపుడే భౌతికప్రపంచమందుఁ బ్రవిష్టుఁ డగుటచే సృష్టివైచిత్ర్యములచే నాతనిమానసము విస్మయోపహత మగుచున్నది. అతఁడు దేనిని జూచినను హృదయ మాశ్చర్యపూరిత మగును. రవి చంద్రతారాగణములతోడను, నదీశైలసముద్రములతోడను, ఖనిజ తగుజంతుసంఘతులతోడను గూడి విశ్వము మహోజ్జ్వలము మనోహరమును మాత్రమే కాదు. ఈసృష్టియంతయు చలనోన్మేషసహిత మై వృద్ధిఁ జెందుచుండును. కనుక నిది యద్భుతావహ మగుటయే కాక, దురవగాహముగూడ నై యుండును. గ్రహోపగ్రహనదీ మారుతములసంచలనమును జూచియు వివిధములై విచిత్రములై సముచితావయవసంపత్తితో సౌందర్యమున కాకరములై వికాసము నందు జంతుసంతతిని వృక్షరాశిని దిలకించి విస్మయావిష్టుఁ డై మానవుఁ డీవిశ్వముయొక్క-చలనోన్మేషములకు దుశ్చేయ మగుమహాకారణ మెద్దియొక్కో-యని విలర్కించును. భయవిస్మయాయత్తచిత్తుఁ డై యాతఁడు నమస్కరించును; సాష్టాంగప్రణామము నేయును; పూజించును; అర్చించును; స్తుతించును; శ్లాఘించును. కాని యెవరి

నుద్దేశించి తా నిట్లుచేయునదియు నాతఁడును జెప్పఁజాలఁడు. ఆతఁడత్యంతము బాలుఁడు, నజ్జఁడును; అమాయకుఁడు, నశిక్షితుఁడును; కానఁ, దాను బూజించున దిద్దియని వివరింపఁజాలఁడు. ఆతఁడు సహజేగితజ్ఞానమాత్రప్రేరితుఁడుగాని వితర్కవిమర్శనములసాహాయ్యము గొనఁడు. ఆతనిభావంబు లింకను నపరిష్కృతంబులు. శాస్త్రమింకను వానిరూపనిరూపణము చేయలేదు. గాఢేచ్ఛా ప్రచోదనలచేఁ బ్రేరితుఁడై యాతఁడు కార్యముల నల్పునేకాని తనసంకల్పవ్యాపారంబులకుఁ గారణంబు లిట్టివనివివరింపఁజాలఁడు. ఆతఁడు ధార్మికుఁడుమాత్రమే; తాత్త్వికుఁడు గాఁడు. విస్మయము నేని భక్తి నేని కృతజ్ఞత నేని పురికొల్పుదేనినై న నతఁ డారాధించును. ఉన్నతాకాశమును జూచి భక్తితో నమస్కరించును. ఉఱుము, మెఱుపు, వాన వీనికిఁ బ్రార్థనాస్తుతుల నాచరించును. తనకు మహోపకృతినల్పినవారికివలెనే సూర్యునకును, అగ్నికిని, వాయువు నకును, నదులకును నాతఁడు కృతజ్ఞతాపూర్వక వందనము లర్పించును. ఉపఃకాల మెంతయు సుందరము మనోహరమును. దీనిని జూచి సంతసే యాతఁడించు కేనియు సంశయింపక పూజించును. సూర్యేంద్ర వాయువరుణుల నాతఁ డాహ్వానముచేసి యర్చించును.

విశ్వదేవార్చనమునుగాదు:

బహుదేవార్చనమునుగాదు.

ఈతని విశ్వదేవార్చకుఁ డనుటకుఁ గాని, బహుదేవార్చకుఁ డనుటకుఁ గాని వలనుపడదు. ఈతనిభక్తివిశ్వాసము లింకను నియత స్వరూపమును గ్రహింప లేదు. కాన, నివి మనకుఁ దెలియుమత సిద్ధాంతములలో వేని ననుసరించి యుండునో చెప్ప నవకాశము లేదు. ఆధ్యాత్మికజీవనచరిత్రమందు భావన లపరిష్కృతములుగను, వాసనలు బీజరూపముగను నుండుతఱి వానిని కోడికరించుటకు శాస్త్రమర్యాద గాని తత్త్వసిద్ధాంతము గాని చాలదు. ఉదయ కాలము రాత్రియును గాదు; పగలును గాదు, భూణము చేతనమును గాదు; అచేతనమును గాదు, మానవునిప్రారంభమతజీవనము నట్టిదే. ఉన్న దేదియో యున్నది. ఎట్లున్నదో యట్లే దాని గ్రహింప వలయును. తత్త్వశాస్త్రజ్ఞుడు దీని కొకనామ మియ్యఁగోరును. ఆతని కది సహజము. కాని విషయము లెల్లప్పుడును మనము గోరు నటులుమాత్రమే యుండవు. దోషైకవృత్తును, అసహనశీలుఁడు నగువిమర్శకుఁడు మానవునియాధ్యాత్మికబాల్యదశ విశ్వదేవార్చన మనిగాని బహుదేవార్చనమనిగాని దూషింపఁ బ్రయత్నించుచు సిద్ధాంతికరణమునకు దొరకొనకుండుఁ గాక! అపార్థమును గల్పింప

వీ లగుటకై మాఱుపే రిడక ప్రకృతియొక్క నిజస్వరూపనిరూపణము చేసి యాధార్థ్యమును బ్రదర్శించుటయే యాతనికిఁ గర్తవ్యము. మానవుఁ డప్రయత్నముగఁ జేయుప్రకృత్యాధారాధనము వాస్తవముగ విశ్వదేవార్చనము గాని బహుదేవార్చనము గాని కాదు. అది కేవలము శక్త్యాధారాధనము. ఈ భౌతిక ప్రపంచములోని యసాధారణము లగు ప్రకృతిపరిణామముల కన్నిటికి నాధారభూత మగు సప్తీయ, శాస్త్ర వేత్తలచే శక్తి యనుపేర వ్యవహరింపఁబడినను అనిర్వచనీయ మై సప్తీయ నొకపదార్థము గలదని భక్తిపరుఁ డగునాథ్యుఁడు గుర్తింపఁ గలఁడు. ప్రకృతియందుఁ బరస్పరవిభేదము లగు సజాతీయవస్తునము దాయముల నొక్కొక్కదానిని నియమించు శక్తియు, ప్రతిమహాపదార్థ మందును సృష్టియందలి ప్రతిసూక్ష్మకార్యమందును గూడ సంతర్గత మగు శక్తియు నిదియే. ప్రకృతియందలి వివిధవస్తువులఁ జూచినపుడు ఆశ్చర్యజనకములు, చిత్తప్రత్యాకర్షకములు నగు సూర్యాగ్నిజల వాయువర్షముల సభివసించి యుండు వివిధము లగు ప్రాకృత శక్తులలో నొక్కొకదాని నొక్కొకయుపాసకుఁడు. ప్రత్యేకముగ భజించుట గాని, లేక యొకభక్తుఁడే యొక్కొక శక్తి నొక్కొక కాలమందు భజించుట గాని తటస్థించును. అట్టి సమయమందు వానిలో నొక్కొకటియుఁ దక్కినవాని నన్నిటిని దలదన్ని యారాధకుని మనమును వశముఁజేసికొని వానిభక్తిని జూఱఁగొను సంతటి బలిష్ఠ మగు మహా శక్తిగాఁగన్పట్టును. అప్పు డా శక్తియెదుట మిగిలిన పన్నియు ఘోరతఁ తెందును. ఈ ప్రకారము ప్రతివైదిక ఋషియుఁ దనదేవతయే మిగిలిన యన్నిదేవతలకంటె నుత్తమ మైనదని పొగడుచుండెను. ఇట్లొక్కొక

కాలమున నొక్కొకదేవత నిరతిశయప్రభావము గలదై కాలక్రమమున నన్నిదేవతలు నట్లే సృష్టికి మహోత్కృష్టమూలకారణము లను మహోన్నతపదవిని బొందిన పయ్యెను. వైదికదేవతాగణమందు నిర్ణీతాధికారతారతమ్యవ్యవస్థ గాని, నియతపౌర్వావర్యవిభాగము గాని లేనట్లే స్పష్ట మగుచున్నది. ప్రపంచకమున కంతకు నీశ్వరుఁ డొక్కఁడో యనేకమందిదేవతలు గలరో నిర్ణయించుటకుఁ బ్రయత్న మైన జరిగియుండదు. బహుదేవత ఊండిరని యొకప్పుడును, ఏకేశ్వరుఁడే బహుధాప్రదర్శింపఁబడె నని మఱియొకప్పుడును జెప్పఁబడెను.

ఆధునిక శాస్త్రము-శక్త్యారాధనము:

ఒక సాదృశ్యము.

ఆధునిక శాస్త్రము చెప్పనదియు నింతయే. ఇప్పటిప్రకృతి శాస్త్రజ్ఞులలో “హక్లీ¹” “టిండాలు²” లవంటివారు సృష్టివైచిత్ర్యములయందు దుర్జ్ఞేయ మగునీశక్తికన్న వేతేదియుఁ గనుఁగొన లేదు. ఇది యగోచర మగునొకమహాశక్తి. గోచరము లగువివిధశక్తులు ప్రాథమిక మగునీయాదిశక్తికి రూపాంతరములే. ఈ శాస్త్రజ్ఞులవలెనే వైదిక ఋషులును సన్ధిరము లగుసృష్టిపరిణామముల కధిష్ఠానము లగుసన్ధిరశక్తులను మాత్రమే గ్రహించి వీనిలో నేయేశక్తి సృష్టి యొక్క యేయేసజాతీయసమాదాయము సధివసించియుండునో దాని ననుసరించి వానిని వేఱువేఱునామములతో వేఱువేఱుతరగతులుగ విభజించిరి. కాని ప్రాచీన ఋషులకును, ఆధునిక ప్రకృతి శాస్త్రజ్ఞులకును భేదము లేకపోలేదు. వారు భక్తులు, కవులు; వీరు, అనిర్వచనీయవాదులు, తత్త్వాన్వేషకులు. ఋషులు భక్తిపరవశులై తమభావనావిశేషముచేఁ బ్రకృతియొక్కమర్మములను విప్పి చెప్పఁగల మహాకవీంద్రులు. పరిణామవాదు లన్ననో భక్తిరసభావనావిశేషములతో ననుమాత్రప్రసక్తియు లేనిశుష్కతత్త్వాన్వేషకులుమాత్రమే యైయున్నారు. పసిబిడ్డలువోలే నమాయికు లగుఋషు లవిదితమగు

సీభగవద స్వేషణమందు “హాస్తి” “టిండాలు” ల సతిక్రిమించిరి. ఆధునికులవలెఁ బ్రకృత్యయందలిజడశక్తినిమాత్రము చూచుటచేఁ దృప్తిపడక జీవశక్తియగుమూలపురుషునియాస్థానమునకై సాగిపోయి తుదకు గమ్యస్థానమును జేరియే తీరిరి. వా రగ్నిశక్తి నారాధించిరి. అగ్నియాకృతిని గాదు; దహనశక్తిని. కాని, దానినే యొకప్రత్యక్ష వ్యక్తిగా భావించి గౌరవించిరి. వారు జలమునకు సతినల్పిరి. వారి కదిప్రార్థనల విని యాదరించుప్రత్యక్షదైవతముఁడపఃకాలమును వారొకదివ్యసుందరినిగా సంబోధించిరి. అగ్నిజీలప్రభాతము లనువ్యక్తుల నిట్లారాధించుట యెంతయు విపరీత మనియు, సీచమనియు, జుగుప్సాకర మగుబహుదేవతారాధన మనియుఁ గొందఱుందురు. కాని యది సత్యముగాదు. ఆవి దురవగాహములనుమాట వాస్తవమే. హేతువాది కవి దుష్టేయము లగుటయు గర్వములగుటయుఁ గూడ నిజమే. కాని యాధ్యాత్మికవ్యక్తి కవి సర్వాతిరిక్తభక్తియోగమర్మములు. శిలా వృక్షములకుఁ జైతన్య మారోపించుటయు, మృగ్యయవిగ్రహములను ప్రత్యక్షదేవతలుగా భావించుటయుఁ, గేవలప్రతిమారాధనము. ఎక్కడఁ జూచినను జడపదార్థమును, జడశక్తియుఁ దప్ప వేతేదియు లేదనుట కేవల మనిర్వచనీయవాదము నాస్తికత్వము. కాని సృష్టివిశేషములందుఁ జేతనమూలకారణ మగునొకస్వక్తిని గనుఁగొనుట యాస్తికత్వమందుత్తమ మగుహేతుకాంతర్జ్ఞానము. ఇదియే శాస్త్రీయయోగదృష్టికి బీజము. ఈదర్శనము ఆనుమానిక మగుతార్కికవాదప్రతివాదములచేఁ బ్రయత్నసిద్ధము గాదు.

చేతనకారణమే నిమిత్తకారణ మని యంతర్జ్ఞానము వ్యక్తమౌచు
చున్నది. శక్తివ్యక్తులు రెండును అఖండజ్ఞానక్రియాఫలముగా
గ్రహింపబడుచున్నవి.

వ్యక్తినిగుర్తించుట.

వైదిక ఋషికి వ్యక్తి యగుజీవశక్తి ఝటితిస్ఫరణముగాఁ బ్రాప్తించెను గాని తర్కసాహాయ్యముచేఁ గాదు. ఆతఁడు జడశక్తినిబట్టి జీవశక్తి ననుమానముచే సాధింపలేదు. అతనియా ధ్యాతిక్రజ్ఞాన మానుమానికము గాదు. ప్రభంజనదేవుఁడును, అగ్నిదేవుఁడును, నాతనిదృష్టికి హైతుకశక్తులుమాత్రమే కాక సచ్చేతనములు ప్రేమపూర్ణములును అగువ్యక్తులుగూడ నై యున్నవి. మేఘగర్జనము, విద్యుదుద్గమనము, వర్షప్రపాతము ఇవి యాతని కదు తావహములు. వీనిని జూచినపు డాతఁడు నమస్కరించి ప్రార్థించెను. ఆతఁడు సంభాషించెను గాని యెవనితో సంభాషించునదియు నాతనికే యెఱుక లేదు. ఆతఁడు ఏపరమపురుషుని దనపితయనియు, మిత్రుఁ డనియు భావించెనో యాతఁడు మాత్ర మతని రక్షించి మోక్ష మిచ్చుటకు సదా సంసిద్ధుఁడై యుండెను. మానవుఁ డగ్నిజలముల నెట్లు ప్రేమింపఁ గలఁడనియు, సూర్యాకాశముల విశ్వసించి యెట్లు పూజింపఁ గలఁడనియు బ్రవహించునదులను జూచి నిజమాతలుగ నెట్లు సంబోధింపఁ గలఁడనియు శంకింప నేల? మనయార్యభక్తుఁ డటుల చేయనే చేసెను. ఆతనిలోచనము లశక్తితము లయ్యు

సభ్యాసవశముచే సృష్టియందలివైచిత్ర్యములకును సౌందర్యములకును అధిష్టాసభాతుఁ డగుపరమపురుషుని దర్శించి తత్క్షణమే విశ్వేసింది గుఱియుంచి ప్రేమించి పూజించెను. అంతటను ఆప్యభవే, యామిత్రుఁడే యాతనికి సాక్షాత్కరించెను. ఏవంకఁ జూచినను బవిత్ర మగునాదివ్య పురుషుఁడే ప్రత్యక్ష మయ్యెను. అగ్నియందును, జలమందును, పైని, క్రిందను గలసమస్త పదార్థములందును సర్వాంతర్యామియు సర్వశక్తి యుతుఁడు నగునాపరమేశ్వరు నాతఁడు దర్శించెను. ప్రకృతియొక్క సర్వసజాతీయసముదాయములందును అపారశక్తిజ్ఞానకారుణ్యసంపన్నుం డగునాదివ్యమూర్తి నాతఁ డవలోకించెను. అది సర్వవ్యాపిని యగు మహాశక్తి; సర్వసాక్షి; సనాతనుఁ డగుజగత్పిత; ప్రేమనిధి యగు జగజ్జనని. పవిత్రస్వరూపుఁ డగుమోక్షప్రదాత. ఏచట సామాన్య మానవు లచేతన మగుజడశక్తినిమాత్రము కనుఁగొనిరో యచటనే ఋషి విశ్వమును దనతేజోవిశేషముచే నధివసించి శాసనములచేఁ బాలించుచు జీవసహితముగఁ జేయుచున్నదివ్యపురుషుని వీక్షించెను. వారిదృష్టి పైతెరవఱకుమాత్రమే ప్రసరింపఁ గలిగెను. తెరవెనుక నేమున్నదియు వారు కనుఁగొనలేకపోయిరి. కాని యాతనిదృష్టి తెరను భేదించుకొని పోయి తదంతర్నితం డగునాపరమమిత్రుని జూచెను. ఆతని కంతర్భేదనాశక్తి కలదు. జడప్రకృతియే విశ్వేశ్వరున కాల యము. శక్తియే యాతని మనకన్నులనుండి మఱుగుపఱుచునట్టి యావరణము. ప్రకృత్యావయముయొక్క యీశక్తికుడ్యము సాధారణమానవునిస్థూలదృష్టికిదుర్భేద్య మైనను యోగియొక్కసూక్ష్మ దృష్టికిమాత్రము సుభేద్య మగును. కాన ఋషీశ్వరునకు జడపదార్థ

ములయొక్క భిన్నరూపములందు దివ్య మగునొకవ్యక్తి గోచరమయ్యెను. అట్టిభగవత్సందర్శనము యోగియొక్క దివ్యదృష్టికి మాత్రమే సుసాధ్యము. అటు గాదేని యందఱు దీనిని బొంది యానందింపవలసినదే. సూర్యచంద్రాదులును, అగ్నిజలములును మన మనుదినమును జూచుసామాన్యవస్తువులే. అయినను, సహజ మగుగౌరవాతిరేకము గలిగి యంతర్జ్ఞానముచే నీభౌతికపదార్థములందొకదివ్య మగువ్యక్తిని దర్శింపఁగలవా రెచ్చటనో గాని కానరాదు. ప్రకృతి మనయెదుట, పైని, అన్నివైపులను మనల నావరించియున్నది. కాత్రియును, బగలును సదా మనము దానిని జూచుచునే యున్నారము. కాని, ప్రకృతియం దంతర్హిత మైయుండునాపరమవ్యక్తిని, ఆప్రకృతిని దమదివ్యదృష్టిచే భేదించుకొనిపోయి, కనుఁగొను నంతటిధన్య లెందఱు? భౌతికపదార్థములస్వభావస్వరూపములు గని పెట్టుటకై వానిని విభజించి పరిశోధించుటయందుఁదమయావచ్చుక్తిని వినియోగపఱుచునాధునిక శాస్త్రజ్ఞులు గూడ జడపదార్థజడశక్తులకంటె వే తేమియుఁ గనుఁగొనలేక పోయిరి. తిమిరావృతంబు లగు వస్తువులభంగి సామాన్యమానవుల కస్ఫుటముగ శక్తిమాత్ర మెచ్చటఁ గన్పట్టెనో యచ్చటనే యాధునికతత్త్వశాస్త్రముతో నొండె ప్రకృతిశాస్త్రముతో నొండె యిండుకేనియుఁ బరిచితిలేనియశిషితుఁడగునార్యునకు విస్పష్టముగ నొకవ్యక్తి గోచరమయ్యెను. కాన, సిద్ధుఁడనినను, యోగియనినను నాతఁడే. ఈనామము లాతనికే తగును. యోగమున కింతకంటె నిర్దిష్టస్వరూప ముండుఁగాక! ఈతనిది మాత్రము నిశ్చయముగ యోగదృష్టియే. ఇది కవితా

విషయము గాని . తత్త్వవిషయము గాదు; దురవగాహము గాని
 శాస్త్రగోచరము గాదు; భక్తివిశ్వాససాధ్యము గాని హేతువాద
 సాధ్యము గాదు.

యోగముయొక్క సహజస్వరూపము.

ఐన నిది యెంతయు సత్యమును, స్వాభావికమును నైయున్నది. దీనిని విభజించి పరిశోధించినయెడల నిది మనశ్శాస్త్రపరిశోధనకు నిలువఁగల దృఢమగుమనఃప్రవృత్తి యని తెలియఁగలదు. ఇది యసవస్థితచిత్తులవిపరీతమనోవృత్తి యని గాని, భక్తుడేకమనస్కుల మహాభ్రాంతి యని గాని చెప్ప వలనుపడదు. కేవల మిది స్వస్థచిత్త వృత్తియే యైయున్నది. మానస మొకవిధ మగునవస్థ జేందినపు డీ శుభస్థితి చేకుఱును. మహాత్ములయనుభవ మిందులకుఁ బ్రబలసాక్ష్యము. అన్నిదేశములందును, అన్నికాలములందును, భక్తుల కావేశము కలిగి నప్పుడును వారు ధ్యానమగునై యున్నప్పుడును ఈవిశ్వమందే వారికి భగవంతుఁడు ప్రత్యక్ష మయ్యెను. మానస మిట్టిస్థితి జేంది యున్నపుడు ప్రకృతియం దంతటను వ్యక్తమగుచున్న యీ పరమాత్మ యెదుట వారు భయాయత్తచిత్తులగుటయేకాక యనిర్వచనీయ మగు నొకచిత్రమగుభావనచే బరవశులుగూడ నగుదురు. ఎప్పుడిది సంభవించునో, ఎట్లది సంభవించునో వారికే తెలియదు. ఆధ్యాత్మిక జీవనమం దిది యొకదురవగాహమగువిషయముగఁ గాన్పించినను యథార్థవిషయమే యైయున్నది. సాధారణమానవులకుఁ గొలఁదిగ లభించునదే మహాపురుషులయెడఁ గాంతిపూరమువలె వెల్లిగొని ప్రస

రించును. మూలపదార్థ మొక్కటియనినను బాసమందుఁ గలతార
తమ్య మత్యద్భుతము. ఉత్కృష్టము లగు రెండుదృష్టాంతములచే నిది
స్పష్టము కాఁగలదు.

‘మోసెను.’³

“మోజె” సాదేశమును బొందుటకై పర్వతాగ్రమునకుఁ బిలువఁబడినపుడు అతఁ డక్కడ మండుచున్నపొదయందు “జహోవా”⁴ను దర్శించి నమస్కరించె నని చరిత్రవలన మనకుఁ దెలియుచున్నది. నిజముగ నాతఁడు పొదకు నమస్కరింపలేదు. పొదలో నున్నయగ్నికిని నమస్కరింపలేదు. “మోసెను” విగ్రహారాధనము నెంతమాత్రము నామోదింపఁడు. కాని, మండుచున్న యాచిన్ని పొదయందు సర్వశక్తుఁడు, విశ్వేశ్వరుఁడు నగు “జహోవా” ను దర్శించెను. ఇది విగ్రహారాధనము గాదు; విశ్వాారాధనము గాదు; చిత్తోన్మాదము గాదు; మతిభ్రమణము గాదు; హేతువాదముచే సాధిత మగునొకసత్యమును గాదు; ఇది కేవలయోగదర్శనము. నిజమగుయోగీశ్వరునివలెనే యాతఁ డామండుచున్నపొదవంకఁ జూచెను. తత్క్షణమే యాతనిహృదయమునకును, నేత్రములకును నొక దివ్యకాంతిఁ స్ఫురించెను. అపుడు సాధారణమానవుల కగపడునా మండుచున్నపొదయందే యాతనికి “జహోవా”యొక్కదివ్యరూపము ప్రత్యక్షమయ్యెను. అది యొకభౌతికస్వరూపమా? కాదు. చూచుటకును, తాఁకుటకును వీలగునొకయాకారమా? అదియును గాదు. “జహోవా” యాత్రస్వరూపుఁడు. “మోసెను” మండుచున్నపొదయందాత్మస్వరూపుఁ డగునాపర మేశ్వరుఁడు ప్రజ్వలించుటచూచెను.

ఆత్మ పరమాత్మను గనుగొనుటయే యోగదర్శనము. ఈకాలమం దట్టిదివ్యదృష్టిని బొందియేని, సాధించియేని ప్రకృతియందీశ్వరుని వర్ణించువా రరుదగుట యెంతశోచనీయము!

ఈదివ్యదృష్టికి మఱియొకప్రబలనిదర్శనము క్రొత్తనిబంధన మందుఁ గాన్పించుచున్నది. “జార్డును”⁶ సదీతోయములందు “జీనసు” పరిశుద్ధస్నాన మాచరించి బయటకు వచ్చినపుడు ఆకాశమందొకవీత యగునాకార మాతనికి గోచరమయ్యెను-ఆకాశము భిన్నమగుటయు, పావుర మాతనిశిరముపైఁ బరిభ్రమణము సల్పుటయు, నందు పరిశుద్ధాత్మనే యాతఁడు గనుఁగొనుటయు. ఏమి యాతనిభాగ్యము ! పరిశుద్ధస్నాన మైనవెంటనే యీశ్వరపుత్తుని కెట్టిశుభదర్శనము సిద్ధించెను ! ఇదియే సాధారణమానవునకు లభించెనేని దానినున్మాద మనియు, వంచన మనియు మన మందుము. కాని, “జీనసు” ఉన్మత్తఁడును, వంచకుఁడును గాఁడు. ఈశ్వరపుత్తుఁడు మహాత్ములలో మహాత్ముఁడు ; యోగులలో యోగి. ఆతఁడు మిథ్యారూపములఁ జూచువాఁడు గాఁడు. వియద్వివరణమును భగవదవతరణమును దన దివ్య మగుయోగదృష్టిచే నాతఁడు చూచెను. ఎచ్చటనో కాదు. ఈభౌతికాకాశమందును, అందుఁ జరించుసామాన్యపక్షిమాత్రమందే. తత్త్వోపదేశమును బొందనిసాధారణమానవునిదృష్టి కాకాశము కేవల మాకాశమే. అది శూన్యప్రదేశము. పావురమును ఒకపక్షిమాత్రమే. అంతకంటె నిశేషమేమియు లేదు. కాని పరిశుద్ధస్నాన మాచరించిన క్రీస్తుయొక్కవిమలనేత్రము కేవలపదార్థమునే చూడక దానిని భేదిండుకొని పోయి అనిష్టానమును జూచెను. అంబరము తనపైతెర

నూఁచెను. అపు డొకదివ్యతేజము ప్రకాశించెను. సాపుర మాత్ర రూపియై స్వచ్ఛతఁ జెందెను. క్రీస్తుదానియందును, దాని భేదించు కొనిపోయియుఁ బరిశుద్ధాత్మను దర్శించెను. ఆధ్యాత్మికజీవుల కన్నియు నాత్మమయుములే. దివ్యనేత్రముల కన్నియు దైవమునే చూపును. ఒక్క-నిమిషములో సామాన్యభేదముందువిశ్వేశ్వరునిగనుఁగొనుట. అదియు ద్యోతకమగుజీవశక్తినిమాత్రమే కాక యందుఁ బ్రజ్వలించు ప్రత్యక్షదైవమునే చూచుట. ఇది దివ్యదృష్టియొక్క యద్భుతకృత్యము. ఇయ్యది యీశ్వరపుత్తునికమాత్రమే సాధ్య మయ్యెను. మన సామాన్యభక్తిలోచనముచే నసంపూర్ణముగ దేనినిసాధింపఁగలమో దానినే యాతఁడు పూర్ణముగ సాధించిచూపెను. పరిశుద్ధస్నానము చేసితత్త్వోపదేశమును బొందుపఱితిభక్తుఁడును బ్రకృతియం దీశ్వరుని దర్శింపఁగలిగి యుండవలయు నని మాటలకలిపె వేయిరెట్లు హృదయ స్పర్శకమును, ఆకర్షకమును అగు తనప్రత్యక్షదృష్టాంతముచేతనే వ్యక్తపఱిచెను. ఏమి మనభాగ్యము ! పరిశుద్ధస్నానమును నీసంకేత కృత్యరూపమున నాతఁ డెట్టియమూల్యజ్ఞానధనమును మన కిచ్చి పోయెను! అప్పుడు జరిగినదంతయు నేడు మనకన్నులకుఁ గట్టినట్లగపడి మనవిషయాసక్తతకును, అల్పభక్తికిని మనలఁ జీవాట్లు పెట్టుచున్నది. దీనినే హిందువులు చదివి “జీససు? నీయూత్మ నూతనత్వముఁ జెంది నూతననేత్రములతోఁ బ్రకృతియం దీశ్వరుని జూడఁ గలుగునటులు నీవు పరిశుద్ధస్నానము చేసి నిష్కలుషుఁడవుగముక్త; సమ్ముము; నేనాపరిశుద్ధాత్మను బ్రత్యక్షముగఁ జూచితిని. అట్లే వాస్తవముగఁ బరిశుద్ధస్నానమును జేసి నూతనజీవమును బొందిన ప్రతిమానవుఁడును జూడఁగలఁడు. శుద్ధస్నాన మనుసంస్కారము

జరిగినక్షణమందే యోగమం దీశ్వరునితో కేకీభావమును జెందితిని. సర్వాంతర్యామియు, భక్త్యుత్పాదకుఁడును అగునాతనిసాక్షాత్కారమందు మునిగితిని. ఆతస్మభావాపన్నుఁ డగుప్రతిమనుజుఁడును సంతియే' యని నాస్తికమును, అపరిశుద్ధమును అగులోకమునకుఁ (జీససు) దెల్పె" నని (హిందువులు) వక్కాణించుచున్నారు. క్రీస్తుయొక్క పరిశుద్ధస్నానము మనుజులందఱకు నొకగొప్పదృష్టాంత మనియు నెల్లరకు సాధ్యమగునొకయాదర్శ మనియు "పొండి, యిట్లే మీరును జేయుడి" యని పురికొల్పునట్టియొకయాదేశ మనియు నొప్పికొనక తప్పదు.

యోగ మభ్యసనీయము గాని నిరసనీయముగాదు.

వైదిక కాలమందు హిందూదేశముం దెయ్యది ప్రాకృతప్రారంభ దశయం దుండెనో, ఎయ్యది మహాత్ములప్రత్యక్షానుభవముచే స్వస్థ చిత్తవృత్తిగ ధృవపఱుపఁబడెనో యట్టిపరోక్షయోగమును మన మిపుడు “యూదీయ, క్రైస్తవ” మతజ్ఞానమునుబట్టి పరిశీలించి దాని తత్వార్థమును గ్రహింతము. జీర్ణము, భగ్నము, మాయాజనితమును నగుప్రాచ్యగూఢవిషయ మని యధిక్షేపించి నిరసింపక, యాధునిక తత్వశాస్త్రసాహాయ్యముచే నియత మగుశాస్త్రాధారముపై స్థిర పఱుతము. స్థానిక, ప్రామాదిక, జాతీయదోషములనుండి వేఱుపఱిచి యు, దానిని బరివేష్టించి నిజస్వరూపమును మరుగుపఱిచి విశ్వదేవ బహుదేవమతములవలె గాన్పించునటులు చేయుమాలిన్యసాంకర్యం బులనుండి శుభ్రపఱిచియు, సంస్కరించియు, దోషరహితముగఁ జేసి యు సర్వజాత్యాచరణీయమును సర్వసమత్రమును నగుపరిశుద్ధాస్తిక సిద్ధాంతముగఁ జేయుదము. క్లిష్ట మగుదీనియాధ్యాత్మికతత్వ విషయికమగువితర్కవిమర్శనముల విడిచి మనకందఱకు నావశ్యక మును, ఉపయుక్తమును లగునట్టిముఖ్యవిషయముగ నెంచి నిత్య మును మనలోఁ బ్రతివ్యక్తియు యథాశక్తి దాని సభ్యసంతము. హిందూదేశమునందలి సచ్ఛాయము లగువృక్షవాటికలందుఁ

గాని, హిమావృతము లగుపర్వతశిఖరములందుఁగాని పాశ్చాత్య దేశములందు శిల్పవాణిజ్యరాజనీతివిషయకవ్యాపారమునందు సదా మునిగి తేలుచుండువివిధప్రదేశములందుఁగాని నివసించుప్రతిభక్తుఁ డును ఆసియాఖండవాసిగాని, యూరపుఖండవాసిగాని, అమెరికా ఖండవాసిగాని ఎవ్వఁడైనను ఈయోగశాస్త్రకృషి చేసితీరజలెను. దానికిం దగిలఁగొప్పఫల మాతనికిఁజేకులుననుట కణుమాత్రమును సందియములేదు.

వైదికయోగము లేక పరోక్షయోగము

దానిస్వభావవిధానములు.

నియత మగుశాస్త్రవిధుల ననుసరించియు, సరియగుతత్త్వపరి
శోధనలఁ జేసియు ఏభక్తుఁడైనను అనుభవమునకుఁ దెచ్చికొని
గ్రహింప యత్నించినయెడల నాతనికిఁ బరోక్షయోగమన నెద్దియో
దానిముఖ్యలక్షణము లెవ్వియో యవిమానవుని సద్గుణసంపన్నుఁడుగ
నెట్లు చేయునో పవిత్రతానందంబుల హృదయమం దెట్లు నెలకొల్పు
నో వ్యక్తమగును. యోగదృష్టిని యథావిధిగ విభజించి పరిశీలించిన
యెడల రహస్యమగుదానితత్త్వము వ్యక్త మగుటయు, దానివిషయ
మునఁ గలవిపరీతగ్రహణము తొలఁగుటయు తలఁపించును. అంతియె
కాక విశ్వాసముకూడ జనింపవచ్చును. మూఢవిశ్వాసరహితుఁడును
ఆధునికతత్త్వజ్ఞానసహితుఁడును అగునీనాటితత్త్వవిదుఁ డగుయోగి
ప్రశాంతచిత్తముతో సృష్టివిశేషములపై ధ్యానము నిలిపినపు డాతని
స్థితి యెట్లుండునో విచారితము. విశ్లేషకములును, వికారహేతుక
ములును అగుప్రాపంచికచింతలుగాని, మనోవ్యధలుగాని యాతని
సమాధి కంతఃస్థాయములు గానేరవు. తన్నుఁ జుట్టియుండుచిత్రాకర్షక
వస్తువులయం దాతనిమానసము లగ్నమై యుండును. ఇపు డొక
సుందరమగుగులాబీపుష్పముపై దృష్టి నిలిపి అంతట క్రమముగ

నాకమహాస్పృక్షమును, కలకలలాడుచేనును, ప్రవహించుసెలయేటిని, ఉన్నతమగుపర్వతమును, గానముచేయుపక్షిని, అగాధమగునీలజలధిని, పైనున్ననీలనభమును, వీనినన్నిటి నవధానముతో నవలోకించునపు డాతనిమానసము ప్రకృతిలోనియొక పదార్థమునుండి మఱియొక పదార్థమున కానందముతోఁ బరుగిడును. తుదకుఁ జిత్తము తదాయత్తమగుటచే నాతఁ డానందపరవశుఁడై “ఈసౌందర్యము, ఈనియమ (కమములు, ఈవృద్ధిపరివర్తనములు, ప్రకృతి కెక్కడివి? ఈవిశ్వమును బాలించి ప్రాణవంతముగఁ జేయునదెయ్యది? లేక యెవ్వఁడు?” అని ప్రశ్నించును. ఆకస్మికముగ నాతఁడు పులకితుఁ డగును. అన్నిటి యందును వ్యాప్త మగునాదిశక్తియనుచేతనకారణము నాతఁడు సహజజ్ఞానముచే గ్రహించును. శక్తి నిట్లు గుర్తించుట యవ్యవహితమును, సహజమును నైయున్నది. కాని యాతనికిట విశ్వాసమును, శాస్త్రమును సమన్వయము నందినటులును, యోగియు శాస్త్రవేత్తయు నేకీభావము చెందినటులును దోచును. అదికారణ మగు నేశక్తియందు—బలము, జ్ఞానము, ప్రేమము, సౌందర్యము కార్యమందువలెనే యిమిడియుండునో, యది యిపు డాతనిప్రాథమికదృష్టికి స్పష్టముగ గోచరమగు నీశక్తియే. ఆతఁ డొకసత్యశివసుందర స్వరూపమును దర్శించును. అదియే సర్వాధారకమగుసంకల్పశక్తి; జ్ఞానమూర్తి; ప్రేమనిధి. తనయొక్కయు, విశ్వముయొక్కయు; ఆత్మయొక్కయు ననాత్మయొక్కయు స్థితిగతుల నాతఁడు తానియందుఁ గాంచును. మఱియు నాతఁ డపారశక్తిజ్ఞానసంపన్నుఁ డగు నామంగళమయుని తనజ్ఞానశక్తులచే గ్రహించినతోడనే హృదయము భావములచేఁ బరిప్లుత మగును. కృతజ్ఞత, విశ్వాసము, గౌర.

నము, విస్మయము, ప్రేమ, ఆనందము, ఆవేశము—ఇవి పొంగి పొరలుటచే జూపున కొకవిధమగుమాధుర్య మొనంగు ననుట నిక్కువము. ఇది యంతయు నొక్కత్రుటిలో జరుగును. విశ్వాసము, బుద్ధి, యనుభవసయోగ్యత—ఈమూఁడును గూడి పరిశీలకుని కొకలోచన మయ్యెనో యనున ట్లుండును. అంతపరిశీలకుఁడు శాస్త్రసత్యత్వము తోడను, దృఢభక్తితోడను, పూర్ణానందముతోడను జూచును. మానస మంతకంత కేకాగ్రతఁ జెందినకొలఁదినీవిధమగునీశ్వర పరిజ్ఞానము మఱిత స్ఫుటమై యానందకర మగును. తుదకుఁ దాదాత్మ్యమే సిద్ధించును. విశ్వముయొక్కమహాక వాలము లన్నియు నొక్కమాటు తటాలునఁ దెరవఁబడును. పర్వతములు, నదులు; వృక్షములు, పుష్పములు; సూర్యుఁడు, చంద్రుఁడు, సక్షత్రములు; వాయువు వర్షము; అగ్ని, మెఱపు; కీటకము, పక్షి; మృగము, మనుష్యుఁడు; అన్నియుఁ దమతమయభ్యంతరాలయములఁ దెఱచును. అన్నిటి యందు నాజీవశక్తి వ్యక్త మగును. ప్రతివస్తువు, ప్రతిజీవియు సల్పమైనను, అధికమైనను “జహోవా” యొక్కయాలయముగఁ గాన్పించును. ఇంతవఱకును మూయఁబడియుండునాలయపుఁదలుపులు ఇంద్రజాలమహిమచేవలె నిప్పు డాకస్మికముగఁ దెరవఁబడును. అంతట లోపలనుండుదేవత పరిశీలకునిభక్తిలోచనమునకుఁ బ్రకాశించును. నేటివఱకు నొకదట్టమగుతెర విశ్వముఖముపై వేగించు నందలి యద్భుతరహస్యముల మఱుఁగువలె చెను. ఇపు డొకత్రుటిలో నా తెరపైకి లేచుచు. ఇంతపర్యంత మంతర్హితం డగునీశ్వరుం డొక్కమాటుగ యోగియొక్కవిమలదృష్టికి గోచరమగును. దృఢకు, దృష్టము, నకు; ధ్యాతకు, ధ్యేయమునకు; జీవాత్మకు, బరమాత్మకు; పుత్రుని

కుఁ, బితకు నేటిపఱకుఁ బృథగ్భావము గలదు. ప్రకృతి, శిలానిర్మిత మగునొకమహాకుడ్యమువలె నిరువురకు మధ్య నడ్డముగ నుండెను. మనుజుఁ డీశ్వరు నస్పృహముగమాత్ర) మెఱిగిత సప్రార్థనానునయం బుల నతిదూరమున ఘనతిమిరావృతుండై యుండునాయజ్ఞాతుని దివ్యభావమున కంపెను. ఉపాసకుఁ డెంతతాత్త్వికుండైనను, ఎంత భక్తుండైనను, బూజాలక్ష్యమున కనేకయోజనములదూరముననే నిలిచియుండెను. ఆతఁడు ప్రేమవిశ్వాససహితుఁ డయ్యుఁ దనకర్త నెన్నఁడు గాంచనియన్యుడే యయ్యెను. ఈశ్వరుఁడు ప్రకృతికథిష్ఠాత యై నిజహస్తనిర్మితవస్తువుల విరాజిల్లు నని యాతఁ డెఱుంగును. కాని యాతఁ డెప్పు డాయనను జేరఁజూయిన నీవస్తువులే యాయనను మఱుగుపఱిచెను. అవి తమశోభాసౌందర్యనియమనిర్వహణవైచిత్ర్యముల వ్యక్తీకరించుచు నిజనిర్మాత సంధతమస్సుచే నావరించెను. ఆతఁ డెన్నఁడు ముఖాముఖి తనదేవుని జూచుటకుఁ గాని, ఆయనతో సంభాషించుటకుఁగాని సమర్థుఁడు గాఁడయ్యె. అజ్ఞాతుఁ డగుసీశ్వరుని యజ్ఞాతవసతికిఁ దానొకవార్త సంపవలసివచ్చెనేని తద్వాగ్రాహరణ కార్యనిర్వహణమునకై ప్రకృతియేతంతి కావలసివచ్చెను. విశ్వాలయమునఁ దండ్రి కలఁడనునిశ్చితజ్ఞాన మాతనికిఁ గలదు; అంత మాత్రమున ప్రయోజన మేమి? కవాటము నదాబంధింపఁబడియే యుండెను. ఇచట మానవుఁ డధఃపతితుండై ప్రాచులూడుచుండ నచట దేవుఁడు ప్రకృతిచే నంతర్నితుండై యసంతత్వమున లీనుఁ డయ్యెను. ఇరువురును పృథగ్భావము నొందినయొకవియక్తద్వంద్వమయ్యెను. పంచభూతాత్మక మగుసీద్వైతప్రపంచము భౌతికశక్తి వ్యూహసహితముగ నిరువురకు నడుమ నడ్డమువచ్చి సంయోగమున

కంతరాయము కలిగించెను. ఇప్పుడు తత్త్వపరిశీలకునిలోచనము నూతనజీవము నొంది యోగోన్మీలితమగుటచే నాతఁ డంతరాయము నపనయించి యవరోధము నున్మూలించి నిరాతంకముగఁ దనయీ శ్వరునికడకు సాగి పోవును. వ్యవహిత మగుదైవ మిపు డవ్యవహిత ముగఁ గన్పట్టును. పరోక్షుఁ డగునీశ్వరుఁ డిప్పుడు ప్రత్యక్షుఁ డగు ను. వియోగముఁ జెందినవీరిరువు రిట్లు ముఖములు నొకరియెదుట నొకరు నిలుతురు. ఒకరి నొకరు సమీపించినకొలఁది సన్యోన్యాంతః ప్రసారముచే నాత్మీయబంధ మధికమై మిశ్రనము సిద్ధించును. మొదటఁ బరస్పరాకర్షణము, తరువాత క్రమముగ సమాగమము, సమేళనము, సాయుజ్యమును గల్గును నిరంతరసంగమము, యోగమును సుస్థిరము గావించుటయే కాక దాని కెక్కుడు యాథార్థ్యమాధుర్యముల నొసంగును. తుదకు యోగబంధ మభేద్య మగును. యోగి యిపు డాప్రియజనకునిహస్తమునందు సదా విన్యస్త మగుతనహస్తముతోడను, ఆతనియలులావలోకనదక్షం బగుచక్షువునందు సదా నిక్షిప్తమగు తనచక్షువుతోడను నిరంతర మొకదివ్యకాంతిపూరమున నివసించునోయనునట్లుండును. ప్రతిపదార్థ మిశ్వరుని జేరుట కొక మార్గమగును. ప్రకృతియంతయునాతనియవ్యవహిత సాన్నిధ్యప్రాప్తికై చేయుశీఘ్రయాత్రకు వలయుసౌకర్యములఁ గూర్చును. ఉపాసకుఁడు సూర్యచంద్రులద్వారమున నీశ్వగుహదుఁ బ్రవేశించును. ఆయనయు వానినుండియే యాతనిఁ జేరును. ప్రతిబంధకమగు వ్యవధానము పూర్ణముగఁ దొలగింపఁబడినందున దివముతో స్వేచ్ఛావిహారము నెలకొల్పఁబడుటయే కాక కేవలదుర్గమము లగుమార్గములనుండి రాకపోకలకు వలయుపూర్ణస్వాతంత్ర్యముగూడ లభించును. యోగి

యొక్కదృష్టి కుడియెడమలకుఁ జలించుచు మహాకాశమందుఁ దీవ్ర
 వేగముతో నలుదెసలకుఁ బరుగిడుటయేకాక పృథివీదార్థమునకును
 బ్రతిశక్తికినిఁ బ్రకృతిలోనిప్రతినియమమునకును సద్విస్తారము, స
 ర్వాంతర్యామియు సగుతనప్రభువు ననుసంధించి యాతనితో నైక్య
 ముఁ జెందును. ఆవిరి, మెఱుపు; వెలుతురు, వేడిమి; ఇవి తమంతట
 తామే యాతనిఁ బ్రకటించును. ఆకర్షణశక్తి యీశ్వరునిదర్శించుట
 కొకమనోహరమార్గమువలెఁ గన్పట్టును. పరిశోధనశాల, సక్షత్ర
 గణితశాల, వస్తుదర్శనశాల, అంగచ్ఛేదనశాల, ఇవి యాతనియునికి
 చేఁ దేజరిల్లును. నూక్షదర్శినియు, దూరదర్శినియు దివ్యనేత్రముల
 వలె నూతనసౌందర్యప్రపంచములఁ జూపును. ప్రకృతిశాస్త్రము
 యొక్కప్రతిశాఖయు నుత్కృష్టఁ డగునా “జహావా” యొక్కయాల
 యమునకు రాజమార్గ మగును. యోగి యగుశాస్త్రవేత్తజ్యోతి
 శాస్త్రవేత్తయై పైనిగిరిగిరఁ దిరుగుచుండుగ్రహములఁ దనయున్నత
 నక్షత్రశాలనుండి పరిశీలించునపు డనేకనూతనవిషయములఁ గని
 పెట్టును. అందుఁ బ్రతివిషయంబును దక్షిణాహస్తముం దీయద్భుత
 గోళముల ధరించునామహాశిల్పివక్షమున కే యాతని గొనిపోవును.
 అంతరిక్షశాస్త్రవిదుండై యాతఁడు వాయుచలనముల జాగరూకత
 తో నారయునపుడు ఎవ్వడు వాతావర్తముపై విహారము సల్పుచు
 విశ్వమును దనబలముచేఁ గంపింపజేయుచుండునో యాతనిశ్వాసము
 లనుస్పృష్టముగ నావాయుచలనములం దాతఁడు గనుఁగొనును. గణిత
 శాస్త్రంబును, ప్రకృతిపదార్థగమనవేగాదివిషయక మగుయంత్ర
 శాస్త్రంబును ఆతఁ డెక్కుడుగ నభ్యసించినకొలఁది నత్యద్భుతమగు
 నీవిశ్వమహాయంత్రమునకుఁ గర్తయగునాయుత్కృష్టగణితశాస్త్ర

వేత్తను, యంత్రశాస్త్రవేత్తను ఆతఁ డెంతయుస్పష్టముగఁజూచును. ఆతఁడు వృక్షశాస్త్రజ్ఞుడై కాని, శరీరశాస్త్రజ్ఞుడై కాని, యసంఖ్యేయము లగువృక్షజంతుజీవాకారములతో వ్యవహరించునపు డాతని మానసము సర్వజంతుజీవద్వారమున ననశ్వరుం డగునీశ్వరునిప్రాధమికజీవశక్తిలోనికే పరుగిడును. ఈవిధమున శాస్త్రముయొక్కప్రతి శాఖనుండి తనచే సృష్టికర్తగ గుర్తింపఁబడి పూజింపఁబడు నాపరమ పురుషుని యవ్యవహితసాన్నిధ్యములోని కారణ డెఱుంగకయే యప్రియత్నముగ మెలమెల్లఁగఁజూచుండును. ప్రాకృతికాధ్యాత్మికజ్ఞాన వేద్యుండును, సర్వాంతర్యామియు, నిరంతరజాగరూకుండును, సగునీశ్వరుని కారణుడు సల్పునిత్యారాధనావిధానమున కాలయమై వెలయుటంజేసి ధన్య మగునీశ్వమే పావనములలోఁ బరమపావనము. పఠనచింతనపరీక్షాప్రార్థనంబుల నాతనికెటుచూచిననీశాస్త్రదేవుడే సాక్షాత్కరించునటులు తోచును. మఱియు నట్టిదేవునితో నాతని కిపుడు కలుగుసంపూర్ణ మగుతాదాత్మ్యముచే నిరువురకు సవియుజ్య మగుయోగసిద్ధి చేకులును. అజ్ఞాతుడని కాని, దూరపర్తి యనికాని జడుడని కానిచెప్పఁబడుమిథ్యాదైవ మిపుడు మాయమై ప్రబల తేజస్వియు, నిత్యసన్నిహితుండును, నిరంతరజాగరూకుండును అగు శాస్త్రదేవుడు విశ్వమెల్ల దీప్తిమంతముగఁ జేయును. నిజమగు శాస్త్రపరాయణుం డెల్లయెడలఞ్శీతిశ్శాస్త్రదేవుని, అంతరిక్షశాస్త్రదేవుని. రసాయనశాస్త్రదేవుని, భూగర్భశాస్త్రదేవుని, శరీరశాస్త్రదేవుని, వైద్యశాస్త్రదేవునిదర్శించి యాతనితో గాఢానుసంధానము నొందును. విద్యుదయస్కాంతశక్తులయొక్కయు, వాయుజలములయొక్కయు, కాంతిశబ్దములయొక్కయు, గ్రహణ కేతువులయొక్కయు,

వాస్తునౌకావిద్యలయొక్కయు కృషిశిల్పవ్యాపారములయొక్కయు, దేవుని నాతఁడు తనయెదుటనే కాంచును. ఆతఁడు ప్రత్యేకపదార్థములం దీశ్వరుని దర్శించి యర్పించునపుడు వానిలో నుత్కృష్ట మగు వానిని సూర్యదేవుఁ డనియు, సోమదేవుఁ డనియు, వర్షదేవుఁడనియు, అగ్నిదేవుఁ డనియు, బర్వతదేవుఁ డనియు, సముద్రదేవుఁ డనియు, నస్యదేవుఁ డనియు, ధనదేవుఁ డనియుస్తోత్రము చేయును. జాడ్యల్యమాన మగునాదివ్యపురుషునిధ్యము సకలపదార్థమునకును దీప్తి నొసంగి విశ్వమెల్ల నొకపెద్ద “మండుచుండుపొద” గా మార్చి వేయును. ఇట్టిశ్వరసాయుజ్యమును బొందినఋషులు ప్రార్థించిన మతావలంబకులు గాని, ఆధునికమతావలంబకులు గాని, ప్రాచ్యులు గాని, పాశ్చాత్యులు గాని, ఎవ్వరైనను దివ్యతోయముల జ్ఞాన స్నాన మొనరించి యమృతాన్నము భుజించియు, సమస్తవస్తువులందును దేవుని దర్శించియు, ఆకర్షించియు, స్పృశించియు, అఖిల విద్యలందును దివ్యజ్ఞానమునే గుర్తించియు, దివ్యమిత్రుని ననుచరించియు, నెల్లపు డాపరమపితయొక్కయమృతప్రతిమాన మగుశాశ్వత సన్నిధానతత్త్వమం దానందమున నోలలాడుదురు వారు సర్వమును దేవునియందును, దేవుని సర్వమందును జూతురు. ఇట్టిగాఢయోగమున వియోగ మనంభవము. యోగి దేవునితోఁ బూర్ణముగ నైక్యముఁ జెందుటంజేసి యాతఁ డాయనను తననుండి కాని, విశ్వమునుండి కాని వేఱుగ భావింపఁజాలఁడు. వియోగము మతవిషయకవివస్థాత్రము గాని, భక్తివిషయకబాధామాత్రము కాని యగుటయేకాక మనశ్శాస్త్రవిరుద్ధముకూడ నై యున్నది. తుద కీశ్వరజ్ఞానతత్త్వరత్నము సిద్ధించుటంజేసి మానవుఁ డనవరత మాపరమపితసమక్షమున

వసియించును. అట్టి యాతనివనతికి నించుకేని భంగ మెన్నఁడును గలుగ నేరదు. ఎట్టిసంగతియందు వినంగతియసంభవమో యదియే గాఢతమ మగుయోగానుసంధానము. ఈశ్వరానుగ్రహముచే నా ధ్యాత్రికృషియం దిట్టియున్నతస్థితి నొంది దేదీప్యమాన మగుపరమ జ్యోతియు, పరశక్తియు, జ్ఞానమూర్తియు, ప్రేమస్వరూపియు నగు నాపరమపురుషుని నెల్లయెడలఁ గాంచువారిపరమానందమయ మగు నవస్థ యిదమిథ మని నిరూపింప నెవరితరము? పరోక్షయోగమన నిట్టిద. తల్లభ్యము లగునీశ్వరదర్శనానందము కీ ట్టివ.

వేదాంతికయోగము లేక అపరోక్షయోగము:

దానిస్వభావవిధానములు.

వైదికయుగానంతరము వేదాంతికయుగము. ఈయుగమందు హిందువునిమానసము బాహ్యప్రకృతినుండి యాంతరప్రపంచమును బ్రవేశించుటఁ గాంతుము. ఇపు డార్యునియాధ్యాత్మికతత్త్వమునకు ముఖ్యసూత్రము అంతఃపరిశీలనము గాని అవలోకనము గాదు; అపరోక్షానుభూతి గాని పరోక్షానుభూతి గాదు. శిశువు కృమముగఁ బెరిగి యావనదశఁ జెంది యాలోచనమునకుఁ దావిసంగును. ఋషి మునుపటివలెఁ బ్రచోదనాధీనుఁడును, కవితాశీలుఁడును గాదు; శాంతచిత్తుఁడును, తాత్త్వికుఁడును మాత్రమే. ఇంతదనుక నప్రయత్నసిద్ధ మగునీశ్వరపరిజ్ఞాన మిపుడు మనసపూర్వకమైనదగును. బాహ్యప్రపంచముతో నాతని కిఁకఁ బనిలేదు. ఇంద్రియావగతములగుపరికరముల నన్నిటి నాతఁడు సంగ్రహించియున్నాఁడు. ఇపుడాతఁడు చేయవలసినది తత్త్వీకరణమును విమర్శనమును. అతఁ డిప్పుడు తనయాస్తిక్యమునకు హేతునిరూపణంబుఁ గావింపవలయును. తనమతము నాధ్యాత్మికతత్త్వముగా నాతఁ డిపుడు మార్చుకొనవలయును. తదనుకూలముగనే ద్విత్వీయయుగమందుఁ బరమేశ్వరునిస్వభావమునుగూర్చియు, గుణములనుగూర్చియు విపులములైనవిమర్శకములగుగ్రంథములను గనుచున్నారము. అవియే యుపనిషత్తు లనంబ.

దును. వేదముల కివి యంతము లగుటచే వీనిని వేదాంతములందురు అనఁగా నివి వేదతత్త్వార్థతాత్పర్యప్రకాశిక లనందగు. ఇవి వైదిక మతమునకుఁ దత్త్వీకరణము. మునుపటివలె వైదికఋషి ప్రకృతి పదార్థములఁ బూజించుటయు, స్తుతించుటయు, భక్తితో వానిగుణ గానము సేయుటయు మనము గానము. ఇప్పుడు వేదాంతికఋషి, భ్యాసమగ్నుడై, నిమిలితనేతుడై, పరమాత్మతో గాఢతమ మగుయోగాభ్యాసము సేయుటఁ గాంతుము. వైదికఋషి కేవల పరోక్షదర్శి. బాహ్యప్రకృతియే దేవునిచేరుట కాతనికిమార్గము. వేదాంతి, కేవల మపరోక్షదర్శి. అదృష్ట మగుపరమాత్మను జేరుట కాంతరప్రకృతిలోనియగాఢములనుండియే యీతనికి మార్గము. కాన నీతనిదే యుత్కృష్టయోగము: అంతియ కాదు, బాహ్యమగుమధ్య వర్తిని గాని, ఇతరమగు సేసాహాయ్యమును గాని యాశింపక పదార్థమునుండి యీతఁడు పూర్ణముగ మఱలును గాన దీనికి మాత్రమే యోగమనుపేరు సార్థక మగును. ఆతఁ డాత్మతో నాత్మను; జీవాత్మతోఁ బరమాత్మను ననుసంధించును. తనవైదికపూర్వపురుషునికివలె నే యీతనికిని బ్రమాదములు గలవు. వైదికారాధకుఁడు కొన్ని సమయములందుఁ బోయిపోయి ప్రకృత్యాధానమునే సమీపించు నటులు వేదాంతిక తాత్త్వికుఁడును విపరీతమగుసపరోక్షతచే విశ్వా రాధనావర్తములోనికే కొనిపోవడును. అయినను, వైదిక మగు పరోక్షయోగసార మెటులు వ్యక్తపఱుపఁబడి న్యాయమైనదని సిద్ధాంతీకరింపఁబడెనో యట్లే వేదాంతిక మగుసపరోక్షయోగతత్త్వ సారమును వ్యాయమైన దని నిరూపింపవచ్చును. కాన, నీవిగూఢ

యోగరహస్యమును విప్పి చూపి యవరోక్షయోగియొక్క మనఃప్ర
వృత్తిని విశదీకరింపఁ బ్రయత్నింతుము.

ఎవఁ డిట్టిశ్రేష్ఠమగుయోగానుసంధానమునఁ బరమాత్మతో
నైక్యముఁ జెందఁగోరునో యాతఁ డీలోకమునఁ గలసంభ్రమసంక్షో
భములనుండియు, భయప్రలోభనములనుండియు నివృత్తుఁడై యే
కాంతతానిశ్శబ్దతల నాశ్రయించును. పూర్ణ మగునేకాగ్రతచే
నిశ్చలావధానము నిత్యంబగునాపరమాత్మయందు నిలుపుటకై బా
హ్యేంద్రియగోచరము లగుసమస్తవస్తువులనుండియు నైహికములగు
సమస్తచింతలనుండియు, మనోవ్యథలనుండియుఁ జనహృదయమును
మరల్ప నాతఁడు ప్రయత్నించును. అతిజాగరూకతతో నాతఁ డవి
చ్ఛిన్నమగుపోరాటము సల్పి, యింద్రియముల జయించి, యాత్మాధి
కారియై తనయెల్లతలంపులను, వాంఛలను గఠినముగ శాసించును.
ఇచ్చ యొకమహాశక్తి వనియు, అహంకారము తన్నీశ్వరునుండి
నేఱు సేయనొక గొప్పయవరోధ మనియు నాతఁడు కనుఁగొనును. ప్రతి
పాపేచ్ఛయు నవధానమున కాటంక మగును. అహంకార మెల్లవేళల
గలఁతకుఁ గారణ మగును. స్వేచ్ఛయే యోగమునకుఁ బ్రబలశత్రువు.
దానిని నాశన మొనరించుట కాతఁడు యత్నించును. పరోక్షయోగ
మందుఁ బదార్థమే గొప్పయవరోధము. అది తొలఁగింపఁబడినంతనె
యాత్మ పరమార్థితో నైక్యముఁ జెందును. అపరోక్షయోగమం
దహంకారమే ప్రతిబంధకము. అది తొలఁగింపఁబడినంతనే జీవేశ్వరు
లేకీభావము నొందుదురు. ఆత్మసంయమము సాధారణముగ మన
మనుకొనువైరాగ్యము గాని, సన్యాసము గాని, కాదు. అది కేవల
విషయసౌఖ్యవైముఖ్యంబును గాదు; విహికభోగపరిత్యాగంబును

గాదు; దుర్భరచారిద్యోనుభవంబును గాదు; కేవలకాషాయాంబర ధారణంబును గాదు; భస్మావలేపసమాత్రంబును గాదు. అది వాని నన్నిటిని మించినదై యున్నది. తద్విహితోపహార మియన్నిటికంటె మిక్కిలి గాఢము; గంభీరము. అది స్వార్థ, స్వార్థపరత్వ, స్వప్రశంసన, స్వేచ్ఛాప్రవృత్తనములవినాశమాత్రము గాదు; “స్వ” సమర్పణంబై. అహంభావము స్వతోగర్వ మనియుఁ బాపమనియు భావించి యాతఁ డేవగించును. పాపవృక్షముయొక్క శాఖలనుమాత్రము నఱికివేయుటచేఁ దృప్తి చెందక తనూత్తరచ్ఛేదనమే కావించును. భక్తి ధ్యానముల కంతరాయము లగుచుఁ బరమాత్మనుండి యాతని విముఖుని జేయుకామకోర్కెలో భ్రమోహమదమాత్సర్యముల నాతఁడు తఱిమివేయును. ఈకార్యమును సాధించుట కాతఁ డవలంబించు విధానకృమముమాత్ర మతివిచిత్రము, సంపూర్ణమును. కామక్రోధాదులలోఁ బ్రతిగుణముతోడను బోరియుద్ధము చేసి దానినిమాత్రము నాశనమొనరించుట కాక పరమాత్మయందు లీనమైనమంత్రపాప నిదానంబగునహంభావోన్మాదనంబై యాతనికర్తవ్యము. ఈశత్రువట్కమున నొక్కొకరి నొక్కొకమా తెదుర్కొని ప్రత్యేకముగ జయించుటకు మాతాతఁడు దైర్యసాహసంబులతో శత్రుదుర్గగర్భభాగంబును బ్రవేశించి దానిఁబడఁద్రోసి రూపుమాప యత్నించును. ఆతనినీతిశాస్త్రము నిషేధనాశనముల విధింపదు; అంగీకరణనిర్మాణములనే శాసించును. ఆతనినైతికాధ్యాత్మికపూర్ణత కాదర్శము పాపముయొక్కయు, విషయానక్తతయొక్కయు, విహికభోగపరాయణత్వముయొక్కయు, అహంకారముయొక్కయు అభావము మాత్రమే కాదు. అది కేవలదేవత్వముం జెందుటయే. ఆతఁడు కాంక్షించునది సర్వ

సంగపరిత్యాగము గాదు; స్వర్గప్రవేశము. అహంకారమమకార మాంకారములు దేవత్వమందు లీనమగుటకంటె నాతఁడు కోరుము క్తి మతి లేదు. నిరంతరధ్యానపరాయణుండై యీశ్వరసాయుజ్యమును బొందుటకై సతత మాతఁడు యత్నించుచుండును. చంద్రానియందుఁ బ్రతిబింబిత మగుపరకీయకాంతి యుదయించి యుద్గమించుసూర్యుని యెదుట వెలవెలఁబాటి క్షీణించుగతి సత్తారహితం బగునాత్మక్రమ క్రమముగ మాయమగువఱ కాతఁడు పరమాత్మతత్త్వమందై తన నిశ్చలావధానమును నిలుపును. సత్తుదయించినంతనే యస త్తస్త్వ మించును. దేవతాంశములు గానిశక్తు లేవియు నాత్మకు లేవనియు, దానికిఁ గలజ్ఞానప్రేమపావనత్వంబులు దేవతాశక్తులే యనియు నిపుడు తేట తెల్లమగును.

నూతనజీవనము నొసంగునిట్టియోగము నెవరుతృణీకరింపఁ గలరు? ఐహికజీవనమును బూర్ణముగ వదలివేసినూతన దివ్యజీవనము నెవరు గ్రహింపరు? ముదుసలి కభ్యంజనాదినంస్కారము లొనరించి నుశీలత మొదలగుమైపుఁతలచే మెఱుఁగిడుటమాత్రముచేఁ దృప్తిఁ జెందక ముసలిరూపమును బూర్ణముగ వదలి దివ్యరూపము నేల ధరింపరాదు? భగవదారాధన మెల్లపుడు దూరమందుండియే చేయ నేల? మన మెచ్చట నున్నను నానావిధంబు లగునిత్యకృత్యములలో వేనియందు సక్తులమై యున్నను భగవానుని ముఖాముఖ దర్శించుచు గాఢమగుయోగానుసంధానమున నాతనియం దేల జీవింపరాదు? అనేకప్రాచీనార్యవేదాంతులవలె యోగాభ్యాసమునకై వనముల లోనికిఁగాని, గిరిగర్హారములలోనికిఁగాని పోవనక్కఱలేదు. ఆయనం తునిదర్శించుటకై యతులకు విధింపఁబడునేకాంతతానిశ్శబ్దతల నాశ్ర

యిది సంసారమును, స్నేహితులను, సాంసారికసాంఘికవిధులను ద్యోతించు నక్కటలేదు. మనలోఁ బ్రతివ్యక్తియుఁ దానున్న స్థానమును విమర్శ తనకీశ్వరునిచే నియమితం బగుపడవయిండ్ల సుస్థిరుండై వివిధములగు జీవితవ్యాపారములందును భవనంక్షోభములందును సంఘమందును సంసారమందును స్వసంకల్ప మీశ్వరసంకల్పముతో సుతిఁగూర్చి యాపరమాత్మతో సవియుజ్య మగునాత్మానుసంధాన మనుభవితము. వాస్తవ మగునపరోక్షయోగ మహంభావ మంత ధానమైనదని భావించుటయును గాదు; భావనాకల్పితలావణ్యరాశి యగుదైవమం దాత్మ లీనమైనటులు భ్రమించుటయును గాదు. అది సత్యమందును, బరిశుద్ధతయందును జీవేశ్వరులకుఁ గలుగుపావనాను సంధానము. ఇదియే వాస్తవయోగ మగునెడఁ బ్రాచీనవేదాంతులు మాత్రమే కాక మనముకూడ దాని సభ్యునించి సాధించి తీరవలయును యోగి పూర్ణముగఁ బరవశుడై ఆత్మయందుఁ బరమాత్మను, పరమాత్మయందు దాత్మను దర్శించునపు డాతనియాత్మకుఁ గలఁజేసిన త్య పావనత్వములును, శాంతతానందంబులును వర్ణింప నెవరితరము; మనమిప్పుడు దానిపరమానందమయంబగునవస్థను బరిశీలించెము.

త త్స్వభావము.

సకలము నిశ్చలమైయుండును. నేత్రములు నిమిలితము లగును. దృశ్యప్రపంచముతో వ్యాపారమెల్ల ముగియును. విశ్లేష కంబు లగుచింత లన్నియు పలాయితము లగును విచారవ్యాకులతలు పూర్ణముగ విరామము నొందును. ఆత్మ కేశాంతతయు, నిశ్శబ్దతయు, ప్రశాంతతయు లభించును. ప్రపంచమందును హృదయమందును సందడి యడంగును. గాఢ మగునీనిశ్శబ్దత కేదియు భంగకారికానేరదు. లోపలియాత్మకుఁ గల శాంతత నేదియుఁ జలించఁజేయనేరదు. అంతరా గారమంధత మోమయంబు వస్తు వేదియు సగపడదు. అహంకారపూరి తంబును, ఈశ్వరధిక్కారశీలంబును నగునాత్మదక్క వేతేదియు నున్నటులు గానంబడదు. అది మాయారూపి యయ్యు దుర్భేద్య మగునవరోధమై యోగి యెటు దిరిగిన నాతని కడ్డము వచ్చును. “ఓపిశాచమా! ప్రాణములఁ దీయునోమాయారూపమా! సర్వపాప ములకును మూలమా! అశుభప్రద మగుననాహూతాగంతుకమా! పౌముత్ర; వెడలిపౌముత్ర నీవు నాకక్కఱలేదు. నీవు మాయారూపివి; నాకు గర్భశత్రువువు; నీవుండుచోటికిఁ బరమాత్మ యడుగిడదు. కావునఁబౌముత్ర. ప్రాణశత్రువా! నాయెదుటినుండి పౌముత్ర న్ నని యోగి యనును. అపుడాతని మేఘగంభీరంబునెదుటను, విద్యుత్కాంతిగతి మెఱయులోచనస్ఫురణములయెదుటను సహంకార

మంత్రార్థాన మగును. తత్త్వణమే యనంతరుఁ డాతనిదృష్టిపైఁ దటాలునఁ బ్రసవించును. జాడ్యల్యమాన మగునాదివ్యతేజము భయావహం బగును. ఈపరమధామ మాతనియగాధములనుండి జీవాధారకశక్తి రూపమునఁ బొంగిపొరలుటయే గాక పైనుండి దివ్యజ్ఞానరూపమున సతతము వర్షించుచుండును. అదియే సలువృక్కల నుండి అతిసన్నిహితప్రియబంధువువలె సమీపించును. గంభీర మగుసంతరావలోకనముచే భాసమతిస్వచ్ఛమై భగవత్సన్నిధానవర్తిత్వ మతిమనోహరమగును. ఈసత్స్వరూపమును యోగి తిలకించినకొలఁది దాని ముఖ్యాకారలక్షణము లెక్కుడుస్పష్టముగ వ్యక్తమగును. కేవలసాన్నిధ్యానుభవం బిపుడు వ్యక్తిదర్శనంబుగా మాఱును. సరుసకుగోచరమగుసంతపఱకుఁ దద్గణంబు అతిస్పష్టముగ గ్రహింపఁబడును. జ్ఞానలోచనగోచరం బగుజ్ఞాన మొకవంకను, ప్రేమనేత్రగ్రాహ్యం బగుప్రేమ మొకవంకను, వివేకచక్షువ్యక్తం బగుసావనత్వ మొకవంకను, వీనికెల్ల నాధారభూతమై వెలయుసంకల్పశక్తి యనువ్యక్తి యీయన్నిటిమధ్యమునను గానంబడును. లోచనము కాంతితోడను, కర్ణము శబ్దముతోడను విచిత్రమగుపరస్పరసంబంధ మెట్లు కలిగియుండునో యట్లే యహంకారవిరహిత మగుజీవాత్మయొక్కవివిధేంద్రియములును పరమాత్మయం దుండుతత్త్వద్వావ్యములచే నాకర్షింపఁబడి తత్త్వణమే స్వాభావికముగ వానితోఁ గలయును. యోగము క్రమముగ సిద్ధించుకొలఁది యాత్మబంధము లంతకంత కతిగాధములై పరమాత్మను జీవాత్మలోని కాకర్షించును. యోగియొక్కక్షుద్రమగునాత్మను క్రమముగ నాసర్వశక్తు శుభయించును. ఆతనిజ్ఞానము నాసర్వజ్ఞుడు కలపరపెట్టును. ఆతనిప్రేమ నాసర్వకారుణ్యుఁడపహ

రించును. ఆతనివివేక మానర్వపరిశుద్ధుడు మిటుమిట్లుగొలుపును.

పరాశతుడై, పరాధీనుడై, పాపశుడై భక్తుడీశ్వరసాక్షాత్కరము నత్యవధానముతో ననుభవించును. తత్క్షణ మాత్రమే విచిత్రమనోహరాకారునివదననిస్సృతంబగునవర్ణ్య లావణ్యమంజూచును. కాని తత్స్వరూప మిదమిద్దమని నిరూపింప నెవరితరము? ఆతడు నిశ్చయముగ నుండరుడు; మనోహరధర్మమూర్తి; ఆనందమయుడు. కోటిసూర్యులనైన నిరసించునిజప్రతాపవిత్రితలచే నాతడు మనల దిగ్భ్రమ నొందించి దుర్నిరీక్ష్యుడయ్యుఁ గోటిచంద్రులనైన నపహసించుమనోహరదర్శనండును, నానందదాయకుండును, శాంతాకారుండును, అమృతనిలయుండు నై విలసిల్లును. జనని, జనకుడు; మిత్రుడు, ఉపదేశకుడు; గురుడు, రక్షకుడు; ఆశ్వాసకుడు, హర్షకుడు;—నర్వము నాతడే. “దివ్యస్మిత” మనునదియొకటియుండేనేని లలితమధుస్మితం బీజగన్మోహనాకారుని పెదవులపైఁ దాండవమునేయును. ఆతఁ డాధ్యాత్మిక సౌందర్యరాశి. జ్ఞానోపదేశక మగునాతనిదివ్యవాణియే యద్వితీయమగుదివ్యగానము. తత్సౌందర్యము దర్శించినవా రెవరు దాని మఱవఁగలరు? తన్మధురస్వరమును వివేకమునుండి వినినవా రెవరు దానిని విడువఁగలరు? తన్మధురదర్శనామృతము నాస్వాదించినవా రెవ రాయమృతపాత్రమును ద్యజింపఁగలరు? అది యెవ్వరికిని సాధ్యము గాదు. గాఢయోగమం దాత్మ పరిపూర్ణమగుపారవశ్యముం జెందును. యోగి పరమాత్మలో గాఢముగ మగ్నుడై లేచి రాజాలడు. ఆతఁడొకవేళ రాదలంచినను శాశ్వతదృఢబంధం బగుజనకునిగాఢాశ్లేషమును వదలించుకొనఁజాలడు. నిత్యునితో నాతని కవినాభూతసంబంధ

10084

